

הצעת צו בדבר ניהול שטחי מורשת יהודית (מס' ____ (יהודה והשומרון) תשפ"א – 2020¹

בתוקף סמכותי כמפקד האזור ויתר סמכויותי לפי כל דין ותחיקת בטחון, הנני מצווה בזה לאמור –

הגדרות:

1. בצו זה –

"שטח מורשת יהודית" – תחום של אתרי מורשת יהודית או מקבץ של אתרים אשר שמם מופיע ברשימה בתוספת, המתוחמים והמשורטטים במפה החתומה על ידי רשות העתיקות.
 "אתר מורשת יהודית" – אתר בעל משמעות היסטורית לעם היהודי, וכן אתר שנמצאו בו עתיקות או ממצאים ארכיאולוגיים המשויכים לעבר היהודי באזור, לרבות מקומות קדושים. אין נפקא מינה לצורך צו זה אם לאתר מורשת יהודית ישנה חשיבות גם לדת אחרת".

שינוי תוספת ומפות

2. רשות העתיקות רשאית לשנות את הפירוט שבתוספת ואת התייחסות במפות כמשמעותם בסעיף 1. שינוי התוספת יעשה בתקנות. העתקי המפות יופקדו בלשכת מפקד האזור לעיונם של המעוניינים.

ניהול אתרי מורשת יהודית

3. (א) מפקד האזור רשאי לקבוע בתקנון כללים לניהול שטחי מורשת יהודית וכן לקבוע הוראות בדבר סמכויות והסדרים מינהליים.
 (ב) התקנון וכל נספח שנקבע לו לפי הוראות התקנון ייראו כאילו נקבעו בצו זה.

שמירת דינים

4. אין בצו זה ובתקנון כדי לגרוע מכל דין ותחיקת ביטחון אלא אם נאמר מפורשות אחרת בצו זה או בתקנון.

פרסום התקנון

5. התקנון יפורסם בדרך שיקבע מפקד האזור.

תחילת תוקף

6. תחילתו של צו זה ביום חתימתו

השם

7. צו זה ייקרא בשם הצעת "צו בדבר ניהול שטחי מורשת יהודית (מס' ____ (יהודה והשומרון) תשפ"א – 2020"

¹ ד"ר חגי ויניצקי, ראש מכון בגין למשפט וציונות, על פי המתווה שהוצע על ידי גלעד וייס, יועץ לענייני חקיקה, המשרד לירושלים ומורשת.

תוספת

א. אתרים שנמצאים בשליטה ישראלית בהתאם להסכמים עם הרשות הפלשתינית

1. מתחם מערת המכפלה	8. הרודיון
2. מתחם קבר רחל	9. סבסטיה
3. קבר ישי ורות	10. סוסיא
4. קבר אבנר בן נר	11. מזבח הר עיבל
5. בתי העלמין היהודיים בחברון	12. מערות קומראן
6. קבר שמואל הנביא	13. ארמונות החשמונאיים ביריחו
7. משכן שילה	14. תל חברון הקדומה.

ב. אתרים שיש לקיים בהם שליטה קבועה ישראלית בהתאם להסכמים עם הרשות הפלשתינית:

1. קבר יוסף.	2. בית הכנסת ביריחו. ²

2. אתרים שנמצאים בשטחי המועצה הפלסטינית, אך לצד הישראלי ישנה זכות שמקומות אלו יזכו להגנה, תינתן גישה

חופשית אליהם ויתקיים בהם חופש פולחן ותפילה:

1. קבר אלעזר קבר איתמר, קבר פנחס, קבר 8. בית הקברות היהודי בסאמארת	
אבישוע וקבר 70 הזקנים בעווארתה.	
2. קבר יהושע בן נון, קבר נון, וקבר כלב בן יפונה	9. מערת עתניאל בן קנז
בכפל ח'ארס	
3. בית הכנסת אשתמוע בסמוע	10. אלוני ממרא
4. בית הכנסת יאטה	11. אשל אברהם
5. בתיר	12. מעיין שרה ³
6. קבר נתן הנביא וגד החוזה בחלחול	13. בית הכנסת בעזה ⁴
7. בית הכנסת נערן בעין דוק	

² ס' V 2 (ב) וכן תוספת 4 להסכם ביניים ישראלי פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (28.9.95) קבע כי יחידה משותפת תבטיח גישה לאתר הקדוש ושימוש ללא הפרעה, והמקום יאובטח ע"י שומרים ישראלים בבגדים אזרחיים. שני האתרים הקדושים הם קבר יוסף ובית בכנסת "שלום על ישראל" ביריחו. להסכם זה קדם הסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו (4.5.94) בו נקבע בנספח II פרוטוקול בענייני אזרחיים ס' II ס"ק 15 ט' "עניינים דתיים בבית הכנסת "שלום על ישראל" ביריחו יהיו תחת חסותן של הרשויות הישראליות". בית הכנסת גם מוזכר גם בתוספת א' עם בית הכנסת בנערן (עין דיוק) בית הקברות היהודי בתל סמאראת, ובית הכנסת בעזה, כחלק מרשימת המקומות הקדושים היהודים שהובטחה לגביהם גישה חופשית והגנה על קיומם, ס"ק 15 א,ה.

³ ס' 6 "אתרים קדושים" לפרוטוקול בדבר הערכות מחדש בחברון (15.1.97) מחיל את הוראות הסכם הביניים, לעיל ה"ש 4, על האתרים הקדושים "מערת עתניאל בן קנז" אלוני ממרא", "אשל אברהם" ו"מעיין שרה", שנמצאים בשטח של H1, שבשליטת הרשות הפלשתינית. מערת עתניאל בן קנז מוזכרת כאמור כבר בהסכם הביניים, לעיל ה"ש 4.

⁴ ס' 32 פסי 2, 3, לתוספת 1 לנספח III וכן לוח 4 להסכם ביניים ישראלי פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (28.9.95).

הצעת תקנון שטחי מורשת (יהודה והשומרון), תשפ"א – 2020

בתוקף סמכותי לפי סעיף 2 _ לצו בדבר ניהול שטחי מורשת (מס' 2001) (יהודה והשומרון) תשפ"א – 2020, ויתר סמכויותי לפי כל דין ותחיקת ביטחון, הנני מצווה בזה לאמור:

הגדרות 1. "שטח מורשת יהודית" – תחום של אתר מורשת יהודית אשר שמו מופיע ברשימה בתוספת, המתוכם והמשורטט במפה החתומה על ידי רשות העתיקות.

"אתר מורשת יהודית" – אתר בעל משמעות היסטורית לעם היהודי, לרבות מקומות קדושים".

"דיני העתיקות": חוק העתיקות, תשל"ח – 1978; חוק רשות העתיקות, תשמ"ט – 1989; תקנות העתיקות; תקנות העתיקות (אגרות למתן אישור פעולות), תשס"א – 2001; תקנות העתיקות (אספני עתיקות והעברת עתיקות ופריטים ארכיטקטוניים), תשס"ט – 2009; תקנות העתיקות (דרישת פיצוי), תשמ"ג – 1983; תקנות העתיקות (ניהול רשימת מצאי), תשע"ה – 2015; תקנות העתיקות (סדרי דין בועדת ערר), תשמ"א – 1981; תקנות העתיקות (סימון העתק של עתיקה), תשמ"ג – 1982; תקנות העתיקות (רישיון ואגרות), תשמ"ד – 1984, וכל תחיקת משנה מכוחם כפי תקפם בישראל מעת לעת, ובשינויים שיפורטו בתקנון זה.

הקניית ההחזקה באתרי מורשת יהודית לרשות העתיקות 2. (א) כל אתר מורשת יהודית מוקנה להחזקה של רשות העתיקות, ורשות העתיקות מוסמכת ליטול את החזקה בו, ולנקוט כל צעד הנראה לה דרוש לכך.
(ב) אי ידיעת זהותו של הבעלים או המחזיק באתר מורשת יהודית אינה מונעת את הנכסים מהיות אתרי מורשת יהודית.

מסירת אתרי מורשת יהודית ועתיקות לרשות העתיקות 3. אדם שמחזיק באתר מורשת יהודית או בעתיקות שנמצאו בו חייב למסור את ההחזקה באתר ואת העתיקות לרשות העתיקות.

סמכויות 4. (א) רשות העתיקות תשמור על אתרי המורשת היהודית בעצמה או על-ידי אחרים בהסכמתה בכתב.
(ב) רשות העתיקות רשאית בעצמה או על-ידי אחרים בהסכמתם בכתב, להוציא את כל ההוצאות ולהשקיע את כל ההשקעות הדרושות לשמירת אתר מורשת יהודית ובכלל זה הוצאות להחזקתו, לשמירתו, להחסנתו, לתיקונו, לפיתוחו של הנכס ובניה בו, להנגשתו לציבור או למטרות אחרות כיוצא באלה.
(ג) זכויות השליטה וההחזקה של רשות העתיקות באתרי מורשת יהודית יהיו בהתאם להסכמים עם הרשות הפלשתינית, בהתאם לסיווג האתרים בתוספת לצו.
(ד) תוכניות בניה באתר מורשת יהודית יאושרו בוועדות המוסמכות במועצה האזורית שאתר מורשת יהודית נמצא באזוריה.

- ניהול רישום**
5. רשות העתיקות תנהל רישום מלא על כל אתרי המורשת היהודית שעברו לחזקתה.
(ב) הרישום יכלול –
1. שם בעל הנכס המקורי, אם הוא ידוע;
 2. תאריך קבלת החזקה באתר המורשת היהודית, ומצב האתר במועד זה;
 3. הצעדים שננקטו לשמירת הנכס ופיתוחו;
 4. לגבי עתיקות מיטלטלין שנמצאו באתר מורשת יהודית: מקום קבלתם או מציאתם ומקום החסנתם;
 5. כל הוצאה והכנסה בקשר לאתר המורשת היהודית.
- דו"ח שנתי**
6. רשות העתיקות תמציא למפקד האזור אחת לשנה ולא יאוחר מששה חדשים מתום שנת הכספים דין וחשבון על פעולותיה. אין בכך כדי לגרוע מן הסמכות לדרוש דו"חות נוספים.
- עונשין**
7. (א) השולח יד באתר מורשת יהודית, אינו מוסר את ההחזקה באתר מורשת יהודית או בעתיקות שנמצאו בו לידי רשות העתיקות – דינו מאסר חמש שנים או קנס 100,000 ₪ או שני העונשים כאחד.
- (ב) המפריע לפעולות רשות העתיקות – דינו מאסר שנתיים או קנס 40,000 ₪ או שני העונשים כאחד.
- (ג) אין האמור בסעיף זה בא למנוע האשמתו או הרשעתו של אדם בעבירה אחרת אם מעשהו מהווה עבירה לפי מנשר או צו אחר של מפקד האזור, בתנאי שלא תוטל אחריות פלילית פעמיים בשל אותו מעשה או מחדל.
- סמכות רשות העתיקות לפנות פלישות**
8. (א) החזיק אדם באתר מורשת יהודית בלי היתר מאת רשות העתיקות, או לא מסר את ההחזקה באתר מורשת יהודית שברשותו לרשות העתיקות, תהיה רשות העתיקות רשאית, בנוסף לכל סעד אחר המצוי בדין או בתחיקת הבטחון, להודיע בכתב למחזיק על חובתו לפנות את הנכס בתוך 15 יום, ובמקרה של חשש לפגיעה באתר, לפנות באופן מיידי, ועל זכותו להגיש ערר על החלטת רשות העתיקות בפני ועדת עררים.
- (ב) הודיעה רשות העתיקות כאמור, והמחזיק לא פינה את הנכס, תהא רשות העתיקות רשאית, לפנותו ולהשתמש לשם כך בכל האמצעים הדרושים לביצוע צו הפינוי.
- (ג) הרואה עצמו נפגע על ידי החלטת רשות העתיקות על פי סעיף קטן (א) לעיל, רשאי להגיש ערר על החלטת רשות העתיקות לועדת העררים, תוך 15 יום מיום קבלת ההודעה על הפינוי.
- תחילת תוקף**
9. תחילתו של צו זה ביום חתימתו.
- השם**
10. תקנון זה ייקרא "תקנון שטחי מורשת (יהודה והשומרון), תשפ"א – 2020"